

GORE SRCA

VJERSKI TJEDNIK

GOD. IV.

ZAGREB, 20. STUDENOGA 1949.

BRČJ 30.

UČITELJ I OBITELJ

Sjajno rasvijetljena dvorana. Stol je prepun. Oko njega posjedali naj-udjedniji, najodličniji i najupitniji ljudi u zemlji. Glazba, vino i ples razigrava goste do ludila. A onda je zaplesala ona, kći Herodijadina, lije- pa, vitka i plesu vješta. Sve je osvo- jila. Svima zamutila pamet. Sve bi joj učinili po volji. Bilo je kao u Babilonu: pijanaka, grijeh i opaćina cijele te noći.

Nedaleko plesne dvorane ležao je okovan u tamnom zatvoru Ivan, naj- veći i najsvećiji među prorocima. Korio je preljub i prelom zakonita braka. Herod je prisvojio Herodiadu, ženu svoga vlastitog brata. Zato da- kle čami u tamnici Ivan Kristitelj.

Te pijane i razbudne noći prvi je jutarnji tračak sunca prodro na pro- zor kraljevske palače. Obasjao bra- kolomni par, umornu plesačicu i mamurne velikaše.

Kroz pukotinu zatvora osvijetlio Sveta, koji je cijelu noć molio. On ugleda pred sobom krunika, koji mu reče: »Poslala me bestidna opaćina. Traži tvoju glavu na srebrnom ta- njuru, da se nagradi ples kćeri bra- kolomne majke. Herod ti dosada brani. Bojao se tebe i tvojih pre- kora. No popustio je opojen vinom. Obeća dati plesačici štogod traži. A ona, po nagovoru svoje majke- traži Tvoju glavu. I kralj ne mo- že da porče svoje zločinacko obe- ćanje.«

Za svetost i nerazrešivost braka pogine Ivan Kristitelj. Razvod braka bilo tako u židovskom narodu (Mt. 19, 8.). Ali je Mojsije morao dopu- stiti otpustiti žene poradi tvrdoga srca svoga puka. I pismoznanci su se podavali i prilagođivali sve više žes- tokom pritišću brakolomnom puka. Odobravali su razvod zbog prelju- bočinstva, ili kad je bračni život bio mučan i neprijatan mužu.

Kod pogana je bilo još gore. Muž je smatrao ženu radnom služavkom i robinjom svojih sjelinih strasti. Sa snajskom na ustima raskidao je bračnu vezu, ako mu je dodjala.

Bogatim je Grku više vrijedilo prijateljstvo, nego bračna ljubav. Makar mu je žena hodala u škrletu i svili, ipak ona nije bila mužu ravn- na drugarica. Odijeljena je bila od snobračaja s vanjskim svijetom. Nije bila dionica ni dnevnog ni pro- svjetnoga blaga svoga naroda. Samo- voljno se i nerazložno dokidala bra- čna zajednica.

Otac je imao priznato pravo, da pet dana nakon rođenja djeteta odlu- či, hoće li ga ostaviti na životu i uzgajati ili izložiti divljim zvjeri- ma. Otkidalo se dječaka od majke, čim je bio dorasao za školovanje. Žena je u Grčkoj bila bespravna i prezrena. Veza je između muža i že-

ne, između majke i djeteta bila ve- oma slaba i nikakva.

U rimskom narodu je u početku uživala žena i majka veću pažnju. Tjelesno i duševno zarobljivanje je bilo njoj ušteđeno. Ona je dapače mogla i smjela biti učiteljica i usgo- jiteljica svoje djece. Ali s primar- nom opće grčke kulture urinuto je u rimsko carstvo grčko načudore i čežnja za uživanjem. A to je malo po malo podrovalo čvrste temelje rimske obitelji.

I tako je i kod Grka i Rimljana, pa i kod Židova prevladavalo sjeti- no uživanje i čežnja za udovoljavan- jem nižih tjelesnih nagona. A to je razrovalo sretni obiteljski život. Porušilo jedinstvo i nerazrešivost bračne zajednice. Bračna ljubav, ljubav prema djeci i njihov brižni uzgoj bile je samo na riječima, slovo na papiru i varka.

Potpuni preokret u ovim pitanji- ma unosi naš Učitelj Isus Krist, svo- jom pojavom i naukom. On vraća ženidbu na prvašnje temelje ra- zuma i ljubavi. Proglašuje jedinstvo, nerazrešivost i svetost ženidbe kao ne- oboriva i nenadoknadiva njezina svojstva. Time učvršćuje obitelj u njezinim temeljima.

Kako su divne Njegove zasade, ko- jima osniva i gradi kršćansku obit- elj. Za bračno jedinstvo reče: »Zato će ostaviti čovjek oca svojega i ma-

ter svoju i prionut će za ženom svoju i bit će dvoje jedno tijelo. Tako nisu više dva nego jedno tijelo. Što je, dakle, Bog združio, čovjek neka ne rastavlja« (Mat. 10, 8, 9.).

Za nerazrešivost bračne zajednice Učitelj proglasi načelo: »Svaki, koji otpusti svoju ženu i oženi se drugom, čini preljubu, i koji se oženi s otpu- štenom, čini preljubu« (Luka 16, 18.). »I ako žena otpusti svoga muža i uda se za drugoga, čini preljubu« (Mar- ko 10, 12.).

Svetost obiteljskog života naš Uči- telj ističe riječima: »Čuli ste, da je kazano: »Ne čini preljube«. A ja vam kažem, da svaki, koji gleda s požudom ženu, već je učinio s njo- me preljubu u srcu svojem«. Isto tako je On posvetio obiteljski život svojom prisutnošću na svadbi u Ka- ni Galilejskoj (Iv. 2, 1—11).

Njemu su djeca posjednici kraljev- stva nebeskoga: »Pustite k meni djecu, neka dolaze i ne branite im, jer je takvih kraljevstvo Božje.« I zagrlivši ih stavi ruke im njih fe ih blagoslovio (Marko 10, 14—16.).

Tako nije nitko govorio o obitelji. I nema većega dobročinitelja obite- lji, nego je Isus. On je ženu izdigao na pravu čudorednu, pravnu i soci- jalnu visinu. Po Njemu je obitelj procvatila. Dobila je snagu i ljepotu. Postala je čvrsti temelj ljudskoga društva.

Zašto ljubimo Majku Božju?

Najzvrnrije sredstvo, da postignemo pravu poboznost prema Bl. Djevici Ma- riji, sastoji se u čitanju ili promatra- nju Njezinih čvrstosti, milosti i po- vlastila, koje Ona ima radi svoga po- zvanja. Dva svojstva naš osobito potiču, da neku osobu častimo, a to je s jedne strane položaj i dostojanstvo, a s druge dobrota i blagost te osobe. Oba svoj- stva ujedinjaju se na osobit način u nebeskoj Kraljici. Gdje da susretne- mo veći položaj i dostojanstvo, gdje nje- žnju ljubav, ako ne baš kod Marije? O Njezinu dostojanstvu Matere Božje jedva možemo da stvorimo u svome umu dovoljno izvršen pojam, jer to do- stojanstvo, prema riječima sv. Tome, nosi na sebi bijele i zlatne ukrasnosti. Kad mislimo nadalje na Njezin visoki položaj, koga Ona zauzima kao Kraljica anđela i gospodarica zemlje, kad pro- matramo puninu Njezine milosti, veli- činu Njezine uzvištenosti, sjaj Njezinih povlastica, Njezino bezgrješno Začecje, Njezinu čudesnu čistoću, Njezino za- čudno sjedinjenje djevičanstva s mate- rinstvom, to će svatko, strahopočinje i štovanje prema Njoj sve više rasti i nas ponući, da joj iskazujemo svako poštovanje.

Ovako promatraje probrudit će u našem srcu ne samo strahopočinje prema Bl. Djevici Mariji, nego i lju- bav, a ta ljubav će nas ponući, da joj nastojimo ugoditi i dopasti joj se. Marija je ona nebeska duga, koja ubla- žuje srdžbu Božju i odlikana strogu Božju ruku, da ne kazni zločelca ljud- ska, kako zaslužuje. Koliko li ima grešnika, od kojih je Marija odvrtila svoju Božju ruku! Šta bi već davno bilo iz- gubio bez Marije? Gdje bismo mi već bili, da nas Njezina majčinska ljubav ne štiti?

Drugi snažni razlog, da štujemo Ma- riju, imamo u osvjedočenju, da svaki, koji pravo poštuje Mariju, može postići savršenost i svetost. Sv. Augustin veli: »Po Njoj je slao Bog na zemlju, i po Njoj ljudi postaju dostojni, da se uspnu na nebo.« A sv. Fulgencije veli: »Ona je most, po kome ljudi prelaze k Bogu.« Kad nas Ona drži za ruku, sigurnije se penjemo po strmom putu prema nebu, oslonjeni o Njezinu ruku iako se penjemo s jedne strane savr- šenstva na drugu. Ona posreduje one obline milosti, koje čine kršćanima spo- sobnim, da se sve više otrese grijeha i srce ukraše nakitom svake kreposti. I u tom se smislu očituje Marija kao mi- losti puna. Sv. Bernardo kaže: »No- mova arka je slika Marijina. Kao što su se po njoj ljudi spasili od potopa, tako po Mariji umiču brodolomu gri- jeha. U arki je spašeno samo osame duše, po Mariji mogu da se spasu svi na vječni život. Ovakove izreke sve- taca dokazuju jasno, kako je sigurna nada u spasa i savršenstvo onome, tko vjeroštuje Mariju.

Još postoje planje. Ako je Marija prema nama tako puna ljubavi, blago- sti i smilovanja, ako Ona veoma re- vnuje za naše usavršenje i naše spase- nje kako to, da Ju mnogi kršćani tako malo ljube i štuju? Razlog je, što oni gotovo nikad ne promatraju Njezino odlična svojstva i prednosti i nikada ne čitaju knjige, koje o tom govore. Kad bi to činili, ne bi mogli odoljeti, da Ju ne ljube i da se ne posvete Njeznoj službi.

Ne oklijevajmo dakle ni mi, da se dađemo na promatranje ili čitanje o Njezinih krepostima, prednostima i do- brot, pa će i naše srce uplamtjeti lju- bavlju i štovanjem prema našoj Kra- ljič.

SVETA MISA

SVETA PRICHEST

Misnik izmolj tri vrlo lijepe molitve, a onda se pričest. Tijekom pod- prilikama kruha i presv. Krvlju pod- prilikom vina. Kad je ikako moguće, primaju odmah sv. Pričest i vjernici. On presv. Tijelo, što ti ga pruža sve- čenik na blagovanje, ide li ih čest pre- svete Žrtve, koja je sada u sv. Misi bi- la prikazana! Zato svećenik pravi s tom presv. Česticom znak sv. križa u času, kad ti je stavlja u usta, da te živo pod- sjetl, da ćeš uzblagovati čest presv. Žrtve na žrtveniku prikazane.

Da, i ona sv. Pričest, koju primamo izvan sv. Mise, i ona, koju će nam sve- čenik donijeti kao svetu Poputbinu na našoj samrti, kao što i ona presv. Ho- stija, koju svećenik izlaže u zlatnoj po- kalciji — monstranci — na klanjanje, i pred kojom pjevamo onaj naš stari, dragi »Svet, svet, svet...« bila jest ta- koder Žrtva, na žrtveniku prikazana.

Uoči Duhova godine 1624. noću uda- rilo je gron u zagrebačku katedralu na južnoj strani. S krova je vatra prodrla kroz svod u samo svećišće noću oko 11 sati i strahovito harala. Upalio se i krov blakupskog dvora. Kad je biskup Svetohrana presveti Oltarski sakra- mental, u jednu ruku pokaznicu — mon- strancu, u drugu krunicu — običaj sv. Česticama uzdišući: »Okreni, Go- spodine, svoj gnjev na mene, a poštedi

svoj Dom!« Sretno je izišao neozlje- đen, te je presv. Euharistiju pohranio u bizonj franjevačkoj crkvi. Djelo je to doista herojičke vjere i viteške ljubavi prema euharistijskom Spasitelju. Djelo vrijedno vjelnoga spomena!

O, kad bismo shvatili, što je nama sv. Pričest! Spasitelj je namne ustvr- dio: »Ako ne budete jevi! Tijela Sina čovječjega i pili njegovu Krv, ne ćete imati života u sebi.« Kad bismo shva- til, da sv. Pričest nema, ako nema sv. Mise, da sv. Mise nema, kad nema sve- čenika! Shvatili bismo kolika duhovna bljeda zahvaća vjernike, kad ostanu bez svećenika!

POKLON PRED SVETOHRA- NSTEM. Biskup Mermillod obratio je, kad je još bio kapelanom, protestant- kinju, a da nije za to ni znao, isprav- nim poklonom pred Presvetom Euhar- istijom. Imao je običaj posjećivati sva- ku večer Spasitelja u Svetohraniti i poslije zatvoriti crkvu. Jednog večera, kad je iza svoje molitve htio izaći iz crkve, čuo je za z-bom žuror. »Šta ovdje radiš?« pita je Mermillod — »Izvinite, ja sam protestantkinja, čula sam vašu propovijed o prisutnosti Isusa u Presvetom oltarkom sakramentu, koju ste držao u korizmi. Bila sam uvjerenja vašim razlozima. Ali — izvinite, da ovo kažem — opet i opet došla mi je na misao sumnja; »Izvrjete li gospodin kapelan u to, što propovijeda?« Htjela sam doznati, kako se ponašate pred Svetohranitcem, kad ste samili! Ova je žena postala revna katolikinja.

MRTAV PA MRTAV

U prolomno godi 1915, u Gorju voga, zima zablazjen je ovoj; slušaj Teska je granata odčinula jednoma vojniku obuhvate noge od bedra i lijevu ruku od ramena. Iznapakva ostalo tijelo. Procetala je zapravo krvava masa bez lica i oblija. Krvavi otacici nisu se mogli više zvesti ljudskom tijelom. Nad to nešto pravno razgovarao se njegov prijatelj. Zapita ga za veliku oklopnu... da da kakve njegovo magju zemlji dieo od te ljute ljudskoga mesa izvije se duša. I dalje namjenjuje zesta pozdrave aviojma i reče: »Zbogom, ja polazim u nebo.»

Hermir Trava (Turema) bio je glasoviti vojskovođa u indesegodšnjem ratu (1918-1919). Prije jedne bitke ovaj se sam sobom razgovarao: »Ti drh-cus, stari kostur, što si samo, sutra će te odvesti na jedno bojno mjesto, gdje ćeš još više drhtati!« — Tako se razgovarao prukisani vojskovođa. A s kim se razgovarao? On sa svojim tijelom. Tko je taj »oni bio? Njegova je duša govorila tijelu. I došla je drugi dan njegova hrabra duša odvela drh-cus. Tijelo uzred tuđe ubojnih granata. Vidio je da ostrm njegova tijela ima de još nešto, tko tjelovu zapovijeda. A to je duša.

Kolbko puta se i mi sa sobom razgovaramo. I točno osjećamo, da je u nama nešto različito od našega tijela, što s njime razgovara i upravlja. Pa reci onaj koliko puta hoće: »Mrtav pa mrtav, a znašes li osjećaj, da nije tako. Ne varaj se. Iz vlasitua iskustva znaš, da je u tebi duša nego li tijelo. Kako bi onda ona mogla biti mrtava, kad umire tijelo. Ta ona je nešto drugo nego tijelo. Ona imade druge čeznje i zahtjeve nego li tijelo.

Nebrojne su bojne poljane svjetskoga rata i drugih bitaka. Po njima su razasute kosti i meso tolikih ratnika. Zemlja je upila njihovu krv. Ali sve to nije propalo. Pomiješalo se s čestica-ma zemlje i opiodilo ih. Nikuilo je iz njih grmlje i raznovrsno bilje. Zlatne grane i mirisavo cvijeće. Svaka čestica je našla opet svoje mjesto u skladnom kozmičnu i preporodu prirode.

Nije dakle propala nijedna čestica našega tijela. Zar je onda mogla propasti ona čudstva, sila našega tijela, naša misli, koja ljudi, koja tako napreduju i divna djela stvaraju, a to je čuša? Svaka uvenula travka opet oživljuje na drugu način. Zar bi samo imale da zauzvrag propanu i budu uništene duše naših mladih i dragih. Dade našim pogibulih u ratu. Duše velikih umova i svetica. Zar ne bi to bilo u protivstvu sa svime, što postoji i ne izgiba u ništa!

U svakoj je duši svijetna čeznja za neograničenim vječnim životom. Postoji čeznja za sve većom spoznajom istine. Čeznja za nečim boljim i ljepšim. Ta čeznja je veća ili manja, jašenija ili slabija, življa ili mirnija prema čudi, stupnju naobrazbe i duševnom snavač-nju pojedinaca. Ali ona postoji i nekukonijiva je.

Zar bi duša, nosilac svih tih težnja baš onda propala u ništa, u onom času kad je upravo smrt, osieđenjem od telesnih okruva, može poći do većega spoznanja istine, boljega dobra i vječ-noga života? Bi to bilo dostojno Onoga, koji joj je te čeznje usadio u njezinu narav? A to je sam Bog.

Plemenite su duše Bogu služile. Nastavile su da Ga kao oca ljube. Posve, ille su se i oplemenile vježbanjem u najvišim i najčistijim pretpostavama, a sada su u smrtinom času našaju dobiti za to platu. Nadaju se otlopinu u narudžbu Očevu. Zar bi sada imao da bude korac, i uništenje njihovoj! Gdje bi onda bila Dobrota Božja!

Mi iz povijesti znamo, da je čest moralna pravda sušitelj, i dobrota podleži. Zlo se rugalo i pobjedu slavo. Zašto? Bog nije htio da odzeme slobodu onima, koji su tako radili, pa makar dobri ljudi bili i satiri i propali. Toliko je dobro slobode čovjekova u Božijem očnu.

Čest zato treba da bude na drugom svijetu poravnanje svega toga. Zbog toga ne može sa smrću biti svršetak čeznje. Zato treba da duša živi i dalje u vječnoj zemlji, da tako kažemo, gdje »dobro« zove »dobrota«, a »zlo« ma: »I sve tuđe naplaćeno po-prvrjetihortu.

Katolička nas Crkva nauka, nekako Gospodinom Bogom i dobrim duhovima, Anđelima dušama u čistilištu, dži-zme što tjelesne i prijateljske zove. A sa tim duhovima ili dušama zabranjuje nam svaku vjeru. Davi su nepri-jatelji, a i naši. Gdje god što radi ili poduzima, sve je uprečno da spri-jeda Boga i škodu nama ljudima. Prema tome štadi Božja i dobro naše, i duševno i tjelesno, traži, da s dovoljnim njišom i njišje nemamo nikakvih veza.

Medutim, ima ljudi, koji ne vjeruju u nauku katoličke Crkve o duhovima. Drugi su, koje više razdnožalo. A ima i takvih, koji bi se sami na temelju vlastitoga iskustva htjeli uvjeriti o opstojnosti duhova. Ti sujima slični, bave se spiritizmom i... i dozvanjem duhova pomoću takozvanih »medija«. Kakvo je stanovište svete Crkve prema spiriti-zmu?

Spiritističke se sjednice ponajčešće obdržavaju noću, u tamnim i tako-tajabranjenim prostorijama, da je obič-nom čovjeku nemoguće svestrano ispi-ljivati pojave, koje se tamo događaju. Zato ih ljudi uzimaju kao sigurne činje-nice i vjeruju, da se duhovi javljaju. Medutim, su ozbiljni i trijezni učesnici ustanovili, da je najveći oči pojava, što se događaju na spiritističkim sjednica-ma, punka prevrata i sličnija. Među priredivačima tih sjednica ima vještih ljudi, koji uspiju nazočnima zamisliti od, pa im svoje misli i osjećaje pod-metnu kao objavu duhova. Ukoliko bi pak pojedini događaji bili blizu zaštam-čeni kao sigurni, to još ne znači, da ih je morala izvesti kakva sila izvan pri-rode. Vječna se ih događaja dade promačiti pomoću automagije, simpa-tije, telepatije, hipektazije i silnih prirodnih uzroka. Što prirodne nauke više napreduju, to one i spiritističke pojave tumače i pokazuju kao čisto prirodne pojave.

Ako paku među spiritističkim poja-vama uistinu ima i takvih, koje proiz-vodi neka sila izvan prirode, onda to nije ni Gospodni Bog, niti su to Anđeli, a ni duše pokojnika, koje se nalaze u čistilištu, nego je to nešto duh

ili dušava. Zašto se ne bi moglo na spi-ritističkim sjednicama objaviti Bog, ili Anđeli, ili duše u čistilištu? Naprosto zato, jer se protiv Božjoj svetosti, da bi se Bog sam, ili Njegovi Anđeli i vjerne duše u čistilištu objavivale, na ovako nedostojnim mjestima kao što su sjednice i tjelesne sjednice, je raski svako nedostojno svrhu, kao što je puka ljud-ska radoznalost.

Milada će netko reći: među spiri-tističkim ljudima, obzirom na njihovu iz-zbljbu stalo da utvrde činjenicu, da li postoje duhovi, a ne do neumjernih Saka. Taki su nekada uzima u ruke Sveto Pismo, nauku svete Crkve i pravozna-vrednu filozofiju, pa čuvse sigurno i ja-sno uvjjerili, da je ispravna nauka ka-toličke Crkve o duhovima. To je jedini

ispravan put, kako se traži istina; samo taj put preporučuje Sveto Pismo. Kik je bogatstava u Svetom Pismu, mašo Abrahama, neka Lazara izdvojeno svlje-tlo pošalje braći njegovoj, pa će braća vjerovati, tad odgovori Abraham: »Imaju (braća tvoja) Mojsiju i proroke, neka njih slušaju. Ako ne od mirnih Mojsiju i proroke, da tko i od starih usta-va, ne će vjerovati« (Lk 16, 25 i 31). Komu je stalo da istine, taj je neka obratiti na zakonitu crkvenu vjerotvornost, od Boga postavljeno: biskupe i svece-nike.

Vjerni je vebiki i neprocjenjivi Božji dar, koji se istina, brzo izgubi, ako čovjek ne sluša Crkvu, nego vjerske sa-vjetnike traži tamo, gdje ih nema!

Misterije ili prikazanja

Cesto čujemo, da se spominje ova riječ, kad se govori o kazaljnoj umjetnosti i o njezinu razvoju. O postanku liturgijskih dra-ma mnogo se pisalo i mnogo je toga rješe-no. Ipak liturgijska drama, predma se je katkada prikazivala i u crkvi, uglavnom se je prikazivala u prostoru same crkve, u predvorju crkve, pred crkvom ili na trgo-vištu. Sama riječ misterija, kako misli poznati povjesničar kulture srednjega vijeka, kad su se i razvila prikazanja, Schröder (Štrajer) i naš arheolog Delisle, ne dobači od istarske riječi misterium, što je u stve-ri grčka riječ, a znači: otajstvo, tajna, — nego što je vjerojatnije od riječi misterium, a to znači služba, radnja, ono isto, što znači i riječ drama, koja je grčka.

Od misterija razvila su se mirisava (ču-dna, koja se izvrsili sveći, zatim predstave i čudoredni i alikovitog alegoričkoga značenja. U novije vrijeme napisao je pod utjecajem ovih prikazanja pisac Hoffmannski poznatu tragediju »Čovjeka, koji se je na svim evropskim pozornicama prikazivao s velikim uspjehom; Sadržaj prikazanja su mnogovrsti. U njima se prikazuju sve žuđe čovjekove od rođenja njegova do smrti. Glavne je zapamtili, da su se prikaza-nja razvila velikim dijelom iz službe Bud-

ni liturgije, a po ovom postanku iz se prikazivanja dno onih divnih pjesama od ne-kojih odnosa: stihova; koje su pisanj pjes-ma na istoku, kao Ma-je-bie sv. Romaa, koji je napisao mnogo pjesama t. a. Romant-iklja, a u njima na dramatički način opjeva-je razne svetkovine crkvene godine i to od rođenja Spasiteljeva do Njegove svete i otkupiteljske smrti. Sv. Romaa, koji je ži-vio u šestom stoljeću pastije Krsta, opjevao je i razne svetkovine. Starohrvatski miste-riji ili prikazanja običaju svoga povijes-ćara. U njima se donosio ogleda: ne samo utjecaj latinskog hrvatskog kruga, nego i istočnog, bizantijskog. U razvoju same lit-urgije imamo ovakvih izmjenjivih utje-caja: istoka i Zapada; mnogo će toga biti jaasnije, kad se bude prošle povijesni otkri-ća: bizantijskog kulturnog kruga na one dijelove naše stare književnosti, koja se općim imenom naziva glagolska književ-nost.

Važno je spomenuti i to, da su mnogi misteriji, kipari i drugi, dat stvarali svje-đa djela u kamenu i boji upravo pod doj-mom ovih prikazanja. Tako su likove iz Evanđelja doživljavali zorno i zaneseno, pa su ih i mogli vjerno prenijeti u svoja umjetnička djela.

SIN

U tami trčao u obližnje brdo. Sakrio se pod grmlje, da ga ne pogode khrotine topovskih metaka. Kraj njega su bili stasavi ljudi. Djecaše je šutio, a onda se: »Boga draga, gdje je moja majka, gdje je moja sestra?«

Za nekoliko dana prolazila je seoskim drumom trčna povorka. Iza dva ljesa: crnog i bijelog, koracao je dječak. Pratio je majku i sestru na groblje...

Još prije nekoliko godina vedra duša jednoga djeteta, sada je bila sva izranjena teskom kušnjom života. Sve je to došlo tako naglo, da nije pravo mogao ni misliti na sve. Mislić se osjećao sam. I nije ga više mogla zadovoljiti vjera, koju mu je majka usadila u srce. On više nije vjerovala. Zamrzilo je sve: Boga, i vjeru, i ljude... Odrazio je od kuće rano ujutro i kasno se vraćao. Svi su mu bili strani, svi su mu bili nepri-jatelji. Iz njegovih očiju nestalo je svi-jetlo žara. Oči su postale mutne, i pogled je bio mrk. I što su prolazile godi-ne, to je njegova mrznja na svojoj vlastiti život sve više rasla. I oćeva bil-zina mu je smetala. Otišao je od kuće. Mislio je, da će drugdje naći sreću...

I jednoga dana je našao sreću, ali t-kovoga koja je mogla zadovoljiti samo tijelo, a nipešto duh. Bacio se u vridlog zduka društva. Njegovi novi znanci još više su rasprivali mrznju na sve, što je sveto. On se počeo smijati. Smijao se ironijom na Boga, na život, na sve...

Jednoga dana dobio je pismo od jed-noga rođaka. Pismo mu je, da mu je otac bolestan. Ulišao se mlaziti i siliti njegove majke. Zašto su mu je poslali, nije znao...

Zagledao se u mazu, pošlije sliku... I dođe je vlak jurio prema njegovu kra-ju, on je razmišljao o svemu... Slike je sudržano-vo-vo koje se nije postoj. Smetalo ga je bližina suputnika...

PODLISTAK

I. Bilo mu je dvanaest godina. Sva svoj-stva, koja mogu reći jedno dijete, bila su na njemu. Dobar, ve, so, živahin i ljep. Plava kosu pomno pokrčijana, ona vedre, bistre oči ispućivale su osobito dječak. Bio je najmiliji, a kako takav i najveći ljubimac svoje majke. I za njegovo je srce majka bila najveće svetinja. Iza Boga. On nije nikada mislio, da bi ga da dobra njegova majčica mogla ostaviti. Nikada nije mislio, da bi jedan jedini čas strašnog događaja mogao pomutiti sreću njegova djetinj-stva.

Vedri, proljetni dan odavno je u svojoj ljepoti. Dječak je u haći pravovao svoje zadatke. Došlo je podne. Sestrica je otišla u grad, da nešto kupi. Majka je bila u kuhinji i pripremla ručak. Najednom se u zraku začuo strahoviti šum aviona. Dječak se nije plašio. Obična pojava rata. U to se vrijeme i sestra o vratila kući. Neki grumeni pljuk čuo se u zraku. Za nekoliko sekunda veliki se prasak prolomio zemljom. Nastala je tama...

Bez misli, bez osjećaja dječak je sve

Poradi svega toga je i bezbožni Vol-taire (Volter) bio veoma zestok i usu-dno kazati: »Među svim ludostima koje je neubojljiva i najveća ona, koja mogla izvesti iz ljudskoga moz-ga, a to je tvrditi: duše nema, — i tuda je smrtve.

Robespier (Robespierre, 1758.—1794) je bio stradan čovjek u vrijeme fran-cuske revolucije. Sam je vodio revolu-cionarni sud. Dao je pogubiti na tisuće francuskih građana i svojih prijatelja. Ipak je na početku republikanskoga hrama sam čuo uliesati riječi:

»Francuski narod! vjeruje u Boga i neumiru dušu; Jest, vjerujem u neumiru dušu; i poravnanje svih nepravih posje-smrti!

DRUŠTVO PRIJATELJA MAURICE BEXPELTERE, fran-cuskog katoličkog filozofa koji je nedavno preminuo, bio je mislilac osnovano u Parizu. Ovo je čovjek, da je filozofski misao potekle kruga nauka magistru slijedbenika...

24. NEDELJA PO DUNOVIMA
20. XI. 1919.

SVETA CECILIJA

Sv. Misa počima ovako: »Govori Gospodinu: Ja nisam nikad mira, a ne cviljenja. Prizvat ćete me i ja ću vas uzvikivati, i izvesti ću vaše robove i svitljimjesta. Blagoslovi ih, Gospodine, zemlju svoju, povratale si robove Jakovljevoj.

U Poslanici (Ekol. 1, 9-14) sv. Pavlo opominje nas da upoznamo i vridnu volju Božju, da znamo što među svetima. Zbog toga ne prestajemo za vas molbiti i prositi, da potpuno upoznate volju Božju sa svakom mudrošću i duhovnim razumijevanjem. Da živite dostojno Boga, upadajući mu u svemiru da budete plašni svakim dobrim djelom i napredujući u spoznanju Boga. Da ojačate u svakoj kreposti po njegovoj slavnoj moći, podmete sve potpuno strpljivoj, velikodušnoj i rasudnoj ljubavi. Boga čeznuć niste, ali niste dostojnima, da budemo sudionici nasljedstva svetaca u svjetlosti. On nas izbavi od vlastitane i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoj Sina, u kojemu imamo po njegovoj krvi otkup, oprost grijeha.

Sv. Evanđelje donosi govor Isusov o sudnjem danu (Mat. 24, 15-35): »U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: »Kad vidite, da je na svomim mjestu glava postup, o kojemu govor, prorok Dana el (koji čita, nekaj romanji), tada koji dan u Judiji, nekje bježe u gore, i koji bježe na krovove, nekje se zadržavaju te iziđu iz svojih kuća, i koji bježe na polju, nekje se ne vraćaju natrag, da uzme svoju haljinu. A teško trudima 4 do 5 dionjima u one dane! Molite, u vaš bijeg ne bude žmij ili subotom. Jer tada će biti velika nevolja, kakve nije bilo od postanka svijeta dosada, niti će je biti. I kad se ne bi skrivali oni dan, niko se ne bi spasio, ali će se oni dan skrivali radi Izabranika. Ako vam tada što reče, Evo, Krist je ovdje ili ondje, nemojte vjerovati. Jer će ustati lažni kristi i lažni proroci, koji će činiti: velike znakove i čudesa, da bi, ako je moguće, zaveli i izabrane. Evo, kazao sam vam unaprijed. Ako vam, dakle, reknu: Evo ga u pustinji; nemojte izlaziti, evo ga u sobama, nemojte vjerovati. Jer knošto moćje izlaziti od istokata i vidjeti evo ga zapada, tako će biti i dolazak Sina čovječjega. Gledajte bude lješina, tamo će se skupiti i ortivi. Odmah po nevolji onih dana sunce će pomrčati, mjesec će dati svoja svjetlost, i zvijezde će padati s neba, i pokrenut će se nebeske sile. I tada će se pokazati znak Sina čovječjega na nebu, proplokat će sva plemena na zemlji, i vidjet će Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i veličnošću na oblacima nebeskim. I poslat će svoje anđele, koji će jakim glasom tražiti sabrati njegove izabrane od četiri strane svijeta, od jednoga do drugoga kraja neba. Naučite pripadobu od smokve: Kad se njezine grane pomladie i proljetaju, znate, da je blizu ljeto. Tako i vi, kad vidite sve ovo, znate, da je blizu pred vas ova. Zalazta vam kakav? Ovaj narazik ne će proći, dok se ne ispunu sve ovo. Nebo će i zemlja proći, ali riječi moje ne će proći.

Poslaka: Mislimo često na smrt i na Sudnji dan, da se lakše čuvamo grjeha.

Roditelji su dali Ceciliju za ženu rimskom plemetu Valerijanu. Ali ona je zavjetovala svoje djevičanstvo Kristu. Poimati svadbe ona reče Valerijanu: »Imam ti povjeriti jednu tajnu. Nemoj nikomu biti Božji anđeo, jer ja pripadam Bogu. Ako budeš poštovao moje djevičanstvo, on će ti ljubiti i tebe kao što ljubiti i mene. Valerijan uznesrečno odgovori: »Cecilijo, ako hoćeš da ti izvršim, pokazi mi toga anđela, i učinić ti sve, što hoćeš. Ali ako je to lažnik, mislać, koga ti ljubiti, znaš, da ću osim mačem ubiti tebe i njegusa. Ona mu odvrati: »Anđela ćeš moći vidjeti samo, ako se oštitiš vodom, koju daje život vječni, i ako budeš čerovao u Boga jedinoga, zaveda i istinitoga. Valerijan upita: »A tko će me oštiti, da vidim anđela?« Cecilija mu reče: »Idi Aprijekom cestom do trećega mliškazna. Tamo ćeš naći siromaka, kojima sam ja uvijek davala mliškostju. I oni poznaju moju tajnu. Nijma reči: Cecilija me šaje svetom starcu Urbano, da mu javim jednu tajnu. Kad te on dovedu Starcu, reci mu moje riječi. On će te oštiti i običi u bijele haljine. Kad se vratiš, vidjet ćeš anđela!«

Valerijan je otrčao starcu biskupu Urbanu. Kad ga je ovaj saslušao, reče: »Gospodine Kriste, dobi! Pastiru, Tvoje ovdje Cecilija učinja je od ovoga nesilnoga lava krotko janje. Otvori njegove srce Tvojim riječima, da i on upozna, da si Ti njegov Stvoritelj. Dok se Urban moćje, nekje se drugi Starac-Apostol naroda, obuču u bijele haljine tako, onkoje. On uzme knjigu reče Valerijanu: »Čitala, da zavrijediš vidjeti anđela, kad ti je obvezala Cecilija. Valerijan je pročitao: »Jedan Gospodin, jedina vjera, jedno Krštenje. Jedan Bog i Otac svih stvorova, koji je naš svami i u nama. Starac ga upita: »Vjeruješ li to?« Valerijan odgovori: »Nema veće istine od togaj.«

Cecilija je kod kuće molila. Cim je ugledala Valerijana, znala je, da ga je Krist oštiti: nesio je bijele haljine novokrštenika. A i on je odmah uvidio, da su Krist i Cecilija vjerni svojer obćanjju: on je uz Ceciliju vidio anđela. Lice

mu je sjalo kao oganj, a u i akama je drsko-dva vijena od ruža i lilijsma.

Blazeni duh stavio je jedan vijenac na glavu Ceciliju, a drugi Valerijanu i rekao im: »Ovo je cvijeće iz nebeskoga vrta. Čuvajte ga svojom čistoćom, da će ga nikada uvenuti i nikada ne će izgubiti svoj miris. Ali samo on će ga vidjeti, koji budu čisti kao i vi. A sada, Valerijane, jer si pristao na Ceciliju zavjet čistoće, postaj me Krist, sin Božji, tebi, da ti ispunim sve, što Ga bude molio. Valerijan reče: »Najveća radost mogja života, to je prijateljstvo mog jedinoj brata Tiburcija. Ništa drugo ne molim nego da Krist i njega oštiti, kao što je oštiti i mene.«

Sa svim žarom obraćenika Valerijan je počeo poučavati svoga brata, da je samo jedan istiniti živi Bog, Valerijan je brata odveo poslije starcu Urbanu. Pun radosti i ljubavi Kristove vratio se Tiburciju i vidio anđela Božje i s njim razgovarao.

On su brata podnijela za Krista mučenčički smrt. Na stratište ih je pratio sudbeni služitelj Maksim. Kad je ovaj vidio, kako oni veselo idu u smrt, reče, da je njihov Bog pravi Bog i da Ga i on priznaje. Svoj trojci bile su odrubljene glave.

Sudac Almakije htio je nagovoriti Ceciliju, da se odreče Krista, ali je ona to s ponosom odbila. Njezina je hrabra ispovijed vjere obratila 400 pogana Almakije ju je osudio na smrt, i zapovjedio, da je uguše u vrućoj pari u kupionici. Ali joj prava nije ništa naučila. Tada je Almakije poslao krvnika. Cecilija je prigula svoju glavu. Tri puta je krvnik udario mačem, ali joj nije mogao odrubiti glavu, potekla je samo krv. Po zakonu je više od tri puta nije smio udariti. Oko nje su se sabrali siromasi, novokrštenici, njezina braća. Oni su smjeli, a oni su joj se prepovijerali u molitve i skupljali njezinu krv u platno. Treći dan je došao sv. biskup Urban. Njemu Cecilija reče: »Oče, u Tvoje ruke predajmo ove siromake, i ostavljam Ti ova kuću, da je posvetiš za crkvu. Nakon tih riječi

njezina je duša poletjela svojem Zaručniku, oko g. 183. poslije Krista.

Cecilijina je kuća pretvorena u baziliku. U nju su poslije smjestili njezino sveto tijelo, a oko nje sv. Valerijana, Tiburcija i Maksima. God. 1699. bila je njezina grobnica otvorena. Tijelo Maričene našlo je u lijevom od komprasa. Bila je sasvim zdravu kao da su ga sada samo polodili. Kipar Stefano Maderna često ga je gledao i prema njemu izlaskao kip Svetičin.

Dok su odvajkali zvukovi glazbe na njezinoj svadbi, Cecilije je pjevala u svojem srcu pjesmu ljubavi Isusu, svom pravcu Zaručniku. Zato je izabrana za zaštitnicu crkvene glazbe.

ZASTO JE SV. TEREZIJA OD DJETETA ISSUA RADO TAPJELA?

U Pjesmi nad Pjesmama čitamo: »Ogromne količine vode nemaju takve snage, da ljubav pogode, da je preplave. U knjizi »Nasljedju Krista« piše: Ljubav pobjeđuje svu smrt. Bogu punu odanost i zahvalnost Bogu vjeruje i uvijek se u Njega ufa, pa i onda, kad mlitost u Njega ne nađe.«

Takova je bila ljubav sv. Terezije, kad je pri mila tripljenje. Baš ovdje se je u njoj čudnovato razvila vrhna jakost. Pogledajmo, zašto je naša draga Svetica primala tripljenje tako odano, tako zahvalno. Ona piše: »Može li Bog, koji nas veoma ljubiti, biti zretan, kad tripljenje nikad ne može našim tripljenjem učiniti tretinim. Ali ovo je potrebno za nas. I zato nam ga Bog šalje, premoć kod toga ima svoje Lice okrenuto. Teško mu je, dati nam piti iz izvora suze, ali On zna, da će nas tako pripraviti, da Ga dobro upoznamo i da postanemo svetlima. Nismo još u našoj domovini i svaka kušnja treba da nas oštiti, kakvo se glato žiti ognjem.«

Već u svojoj 1. poglavi ona je razumljivo koristi tripljenje: »Molim, u svakom križetu moga da bude kapljica polna. Znam, da traje pomaka; da se savim rastavimo sa zemaljom i da naš pogled uprimo nad ovaj svijet«. Mislo, da je zemaljski život samo prolaz i neč na rdavom nečistu, veoma ju je bila, i spisa na sve njezine čelove blagoslovi, i siet svoj životni.

Već kao mlada redovnica kuća, a je: sv. Terezija tripljenje. Piše: »Tripljenje našeg je moja duša i ojačala tako, da je već ništa na svijetu ne može razalostiti. Kad velike kušnje, koja je zadesila njezinu obitelj, mogla je ustojno kazati, da je njezino srce iznad svake prolaznoga, i tako je usklidnula zahvalno: »Slo je učelo. Nije čisto vjerno duše rastaviti sa svim stvorovima? Poslije nam je veliki udarac, ali udarac ljubavi. Bog je čudesan, ali prije svega dostojan naše ljubavi.«

I drugom prilikom piše: »On Sam ravna događajima našeg života u prognostru i daje nam kakodak trpak kalet. Hoće, da se najbistije radosti promjenje u tripljenje, da se naše srce obrati Njemu.«

Islet na Učku

Na svim visokim školama Zagrebočkog sveučilišta pojavili su se jednoga dana pred godišnje oglaš: »Islet na Učku.«

Hoćemo li poći - upita me jedan kolega.

- Ne bi bilo loše - odgovorih. - Nisam još nikada bio na moru.

- A uvjeti su vrlo povoljni; put će na stajati svega nešto preko sto dinara.

Poslije smo bilo nas je svega nešto preko dvadesetak sveučilištaraka. Tek nekoliko kor sam ponosavo po imenu bio po vjerenju. Ali i sv ostali bili su tako surestijivi i ljubozni kao da se poznao moje go dinarima. Bili smo svi kao jedna obitelj.

U rano subotnje jutro stigli smo na Rijeku. Još iz vlaka, na putu prema Rijeci već nas je prvi puta u životu ugledala more. Neko neopitavo ganuće sam osjetio, kad su se u vagonu primijeli glasovi čudnjaka: more, more! A kako smo se tek očečali, kad smo se na Rijeci okrcali u paru brodi i zaplovili prema Opuzlju.

U Opuzlju smo sporevli dan naplijete, što znači, Kupali smo se, vodili šampon po moru, razgledali mjesto Opuzlju... Pred večer obilaziti cijelu obalu sjeo sam sa spemnetivim kolegom na klupu uz more.

- Evo vidit, - rekao sam, - kako su otvra dila ruke Božje. Današnji dan mi je prošao kao san. Nisam do sada ni slutio, kako je divno more. Gledaj, kako voda plitkusa u obalu! I kako se stvara ona pjenasta; rjaji se kao srebrno. A to prekrasno more i sve oko njega, što je tako lijepe - Bože je djelo.

U Opuzlju reče kolega - i meni su danas ništa upravljeno gledati i uživati u more, u njegove velike Stvaranje. Danas Ga osjećam mnogo bolje nego inače. A kažniti ih ima, koji gledaju; a ne vide: Gledaju u more, gledaju u ovo i ono, a ne vide ništa. Kažite kakaj: Nije li to ništa obično? A kad bi znao pogledati u stvar nešto dublje; pa se zamisliti... -

- A šta misliš za ostale kolege, da li im ostajaju na more i u ovo vro kao mi?

- Svakako. To je vidjeti je razgovor u istom, razgovorom živim.

(Vjerni) ljudi. A zašto uvijek me meci pitanje, zašto to onda uvijek jedan pred drugog o svemu smo već razgovarali, a o Bogu, kojega smo ovdje tako jasno osjetili preko Njegovih djela, o Njemu ni riječi. Zašto to?

- Mogao bi se škogod rugati.

- Ali mi smo u vešini. Ne može se jedan ili dvojica rugati svima ostalima. Evo, je sam danas za vrijeme kupanja hotimale ostavio na vrtu škapularsku medaljicu Majke Božje. Većina me je vidjela i nije se nitko rugao.

U taj čas dodu do nas dva studenta s drugog fakulteta. Nekome nam između ostaloga, da oni se misle sutra u nedjelju ići na Učku.

- Ne idem ni ja - odgovorih brzo i nastavim bez ikakova kramanja - a to zato, jer se na Učku polasa u jutro kamionom već u šest sati, a vrata se u podne. To znači, da bih ostao bez sv. Mše, a sutra je nedjelja.

- I mi smo upravo radi toga odustali - rekohle oni i podu dalje u obalu.

U jutro sam se rano dizao i u šest sati bio već u crkvi. Ostali su još spavali. Kašniti mi je kolega započeo zanimljive stvari. Prijepitovan je, kako su se pojedini studenti dizali i sve polako, da druge ne probude, izlazili iz hotela i odlazili u crkvu. Tako je on pošao.

- Još iz ovoga ulja - rekao je sam sebi - pa sam onda u crkvi.

Kad on izja ugla, a u toj mliki drugo gledao on sam naš Anđel. Mliki, u prvot čas mliki znao, o čemu da progovore. Stupok su se spoznamjeli, da su i jedan i drugi pošli na »juturnoj letnjaku gore prema drugoj crkvi. Tek pred crkvom su se jedan drugome odali, da su ustivili pošli u crkvu.

Tako smo toga dana večina nas bili u crkvi, a na Učku smo pošli tek oko osam sati. Na samom vrtu, nisam bio, jer je bila velika magla.

Poslije mogla nas je nekakoš bilo i na Trstu. Tada smo već parim-recent govorili o »Isletu« i vjerovali smo, da ćemo se sastati u istom, razgovorom živim.

FRANCUSKI I NJEMAČKI KATOLICI ZA MIR. - Međunarodne katoličke društvo za progiranje mira u svijetu »Pax Christi« organiziralo je veliku zajedničku manifestaciju njemačkih i francuskih katolika u Aitlingu. Ovoj manifestaciji je bilo prisutno preko 30.000 njemačkih i francuskih katolika s velikim brojem biskupa i svećenika. Na početku svečanosti održao je govor lucački biskup Mgr. Theas, koji je naglasio, da se izmirjenje između dva velika srodna naroda može postići samo na načelima kršćanske pravde i kršćanske ljubavi. Francuzi će kao i njemački katolici sve svoje snage uložiti za taj veliki i uravnotežen cilj. Predsjednik lucački biskup je na to predložio biljedna goruho baklju, zapaljena u lucački žnjilj. Ona toga je održana svečanost završena s bakljama, a zatim je cijela noć-bile talasane Svetobogstvom, pred kojim su njemački i francuski katolici molili za ostvarenje pravde i mira u svijetu. Biskup-dan je održao svečanost poslije minbenaki kardinal-nedjelju Mgr. Faulhaber. Za vrijeme »Pax« Mše je održano propovijedi biskup-nedjelju.

MSGR. PIGNEDOLI, tajnik centralnog odbora za Svetu Godinu, dne je izjavu pred štampom, u kojoj je odučeno protestirao protiv onih zlonamjernih glasina, prema kojima bi Sveta Godina imala služiti tomu, da se u Vatikanu nakupi što više deviza (novaca). Sveta Svete Godine jest, kaže on, jedna od najvažnijih stvari, da nadležne crkvene vlasti moraju poduzeti sve, da se hodačšća ne bi pretvorila u neke turističke izlete. Dodaj je prijavljeno jedan i pol milijuna hodačšćanika. Neke grupe ortodoksnih iz Grčke kao i neke grupe muslimana iz Egipta izjavile su, želju, da prisustvuju nekim obredima Svete Godine. Razumljivo se, da je dužnost centralnog odbora za Svetu Godinu da se brine za dostojan smještaj hodačšćanika. Bit će za to četiri mogućnosti: i smještaj u neposrednoj ovisnosti o Sv. Stolicu; 2. smještaj u priredbi ovisnosti od talijanske vlade; 3. smještaj po crkvenima ustanovama i samostanima; 4. smještaj po privatnim stanovima. Utvrđeno su jedinstvene cijene. Dnevno će se moći smjestiti 20.000 hodačšćanika. Ova govor predviđa se mogućnost osamostalosti, i to za 1.500 dnevno.

